

Bol ochotný obetovať svoj život – Juraj Kišiday

Uplynulo už viac než stopäť rokov od narodenia kňaza Juraja Kišidaya. Narodil sa v Košickej Belej a za kňaza bol vysvätený 9. februára 1933. Vo farnosti Brezovica nad Torysou pôsobil najmä v časoch druhej svetovej vojny, keď zažil spolu s veriacimi dramatické chvíle.

BREZOVICA. Juraj Kišiday bol obdivuhodný človek. Práve v najťažších chvíľach sa naplno prejavili jeho pevné charakterové črtky vychádzajúce z podložia evanjeliovej etiky. Neopustil svojich veriacich ani v hraničnej situácii, keď sa rozhodovalo o ich životoch. Zastal sa ich ako muž obety a odvahy. Neskôr jeho kroky viedli do Stropkova. Patril k tým, ktorí si udržali svoju kresťanskú identitu v neporušenom stave aj počas náročných päťdesiatych rokov minulého storočia, takých neprajných náboženstvu.

Juraj Kišiday podobne ako ďalší kňazi z diecézy bol v rokoch 1950 až 1952 väznený za údajnú protištátnej činnosť.

Štátne úrady ho považovali za najreakčnejšieho katolíckeho duchovného v Prešovskom kraji, ktorý „poburuje a števe veriacich“. Utrpenie sa negatívne odrazilo na jeho predčasnom úmrtí. Zomrel 9. júna 1968 v Remetských Hámroch. Pochovaný je vo svojej rodnej obci.

Ludia ho mali radi a rešpektovali

Pristavme sa teraz pri jeho pôsobení v Brezovici nad Torysou. Ide o jednu z najvýraznejších epizód jeho života. Ešte žijúci pamätníci si na pána dekanu, ako ho vtedy všetci volali, spomínajú s láskou a vďačnosťou ako na vzácnego a nesmiere obetavého človeka. V publikácii o histórii obce, ktorú napísal už nebohý pán František Guza, je hned niekoľko zmienok aj o tomto pánovi dekanovi. Bol rešpektovanou osobnosťou v celej dedine. Venoval sa neúnavne a zapálene mládeži. Chodieval aj na tanecné zábavy a vždy, keď zvonili na Anjel Pána, zábavu prerušil, aby sa všetci spolu pomodlili. Keď prišla

Juraj Kišiday
Pôsobil v Brezovici. FOTO: ARCHÍV

polnoc, pán dekan zábavu ukončil. Všetci to bez odvrávania rešpektovali a odišli domov.

Dbal o dodržanie nedele

Nedela bola preňho dňom intenzívneho prehľbovania duchovnosti a k takému postoju viedol aj svojich veriacich. Aj jedna udalosť svedčí o tom, ako veľmi si cítil deň Pána. Raz v nedelu bíreši barónky zo susednej obce pracovali na poli. Ked sa to dozvedel pán dekan,

vzal pára chlapov, išiel na pole a robotníkov zohnal z pola. Pri pohľade na súčasné také časte znesväcovanie nedele v mnohých domácnostiach nám prichodí dekanov prístup k nedeli veľmi aktuálny a nekompromisný. No jeho aktivity smerovali aj k rozprúdeniu kultúrneho života v obci. Pričinil sa tiež o to, že dňa 15. augusta 1940 bola vysielaná sv. omša prostredníctvom rozhlasu práve z Brezovice. Bol to prvý prípad, keď sv. omšu prenášali rádiom z dedinského kostola. Popoludní ešte vysielali v rozhlasovej prenos ľudových slovenských piesní spievaných miestnou mládežou.

Muži sa v kostole modlili s kňazom

A predsa by nebol náš pohľad na Juraja Kišidaya úplný, ak by sme nespomenuli 8. október 1944. V Brezovici nad Torysou vtedy došlo k vážnemu incidentu, keď partizáni na ceste pred miestnym kostolom zastrelili dvoch nemeckých dôstojníkov. Práve sa obyvatelia schádzali na nedelňu sv.

omšu. Jedna zo žijúcich pamätníčok si takto zaspomína na bolestivú epochu tamnejšej obecnej história: „Nemci boli ubytovaní v kultúraku. Dvaja z nich práve výšli von. Vtedy sa odohrala tá tragická udalosť. Ostatní z Nemcov sa potom chceli pomstíť za zabitie svojich vojakov a to tak, že boli odhodlaní vystrieľať každého desiateho muža, ak by sa v dedine našli zbrane. Všetkých mužov najprv sústredili do kostola a medzitým prehladávali domy. Ženy, deti a starci museli odísť z kostola a doma prežívali nedelu plnú strachu. Nič nejedli a nepili, tak sa obávali o svoje životy i životy ostatných.“ Muži sa v kostole počas týchto ľažkých chvíľ modlili ruženec spolu so svojím kňazom. Neopustil svojich veriacich a stal sa pre nich skutočnou oporou. Dokonca sa rozhadol, že obetuje svoj život za toho muža, ktorý z vybraných bude mať najviac detí.

Jedna z priamych účastníčok sa vracia k obrazu pospitanejmu zo smutných spomienok: „Stála som vtedy na kos-

tolných schodoch. Bola som dietaťom, no na takéto spomienky sa nedá zabudnúť. Neskôr vysvitlo, že za týmto incidentom stáli práve partizáni, ktorých videl jeden z miestnych bačov, ako sa vydali do susednej obce. Ponáhal sa do dediny, aby o tom informoval. Jeho slová preložil do nemčiny istý pán Dragon, a tak sa záležitosť vyriešila bez toho, aby došlo ku krviprelievaniu.“

Prezentácia fotiek o dekanovi

Na ochotné a láskyplné srdce pána dekana sa v Brezovici nezabudlo. Pri príležitosti jeho nedožitých stých narodenín pripravil miestny kňaz Pavel Ščerba zaujímavú prezentáciu historických fotografií, zachytávajúcich pána dekana aj ostatných kňazov, ktorí pôsobili v Brezovici. Pre starších to bol čas plný odkryvania dávnych osobných spomienok, a pre tých mladších i najmladších zasa vhodná možnosť spoznávania duchovných osobností.

PAVOL KALL